

שלין כונת ריעוצ'א דחשיב חוב וצגמ ה"ק רבית מעליה הוא וכוין דלומר אסור משום הערמת רבית לא איירי בזהאי גונא, ודין הקדושין בלמח תלוי בזה שאם אין כאן רק הערמת רבית חשיב ממון אבל אם הוא רבית מעליה אין כאן ממון, אלא דלא שייך להקשות אמאי מקודשת דלפוס מאי דקרי ל' הערמת רבית שפיר מקודשת אלא דלא מחפרש הא דקרי ניה בערמת רבית, והא דלומר ועוד מלוח היא היינו אפי' אם אינו רבית גמור ויהי קונה המלוח באי זוז אכתי מלוח היא, וגשון ריעוצ'א לריך לפרש דפי' פרכת בגמ' רבית מעליה היינו אפילו אי לא הוי מלוח שנחה לו הזוז וחזר וקדשה צו גא שייך לומר בערמת רבית דרבית מעליה הוא, אבל שפיר מהקדשת, ועוד מלוח היא הלא לישנא דלציי מבואר שעדיין לא נתנה הזוז ויש כאן משום מקדש במלוח אפי' אם לא היה כאן רבית מעליה, וכן מחפרש בעלמא כידי דפריך צ' פרכות שכל חדא מתקיימת אף אם לא תתקיימי חברתא, אף שאין זה כללל מ"מ הכי דאפשר מפרשין כן, ונוח לן לדחוק קלח בלשון ריעוצ'א כיוי להעמיד הענין בחיקון, וגם עיקר דברי ריעוצ'א מורין כן שאם היה דעתו לחוש חשיב חוב לא היה סוכם הדברים וכן מה שכתב אינו אלא לאחר שכבר קנה הרבית במשיכה, וכן בסוף דבריו כתב ועוד מלוח היא כלומר כיון דלכתי לא פרעתי כ' ואי עד השתא קיימיין אפי' אם כבר גבה הזוז מחפרש לישנא שפיר, אבל אי עד השתא נמי קיימיין במלוח כל דברי ריעוצ'א כאן למוחר, דפירוש מלוח פשוט, וכי' דלא כבא"מ סימן כ"ח.

ב) במל"מ פ"ח מה' מלוח בע"ז כ' דאם נתן לו בתחלה חפץ ברבית ולא היה מקדש פסיקה בדמים לריך להחזיר החפץ, ונראה עמנו דאע"ג דקנה הלה בחפץ וכמשי"כ ריעוצ'א מ"מ מדין עשה דהשבת רבית לריך להחזיר החפץ עמנו שכרי גס הלאה זו שיש לו החפץ שחפץ צו יותר מצדמיו באיסורא רבית מעי ליד' משא"כ בקצ' דמים ואח"כ נתן לו חפץ צדמיו, הא הלאה חפץ לא מעי ל' בלאגר נטר, ולישנא דגמ' צ"מ ס"ה א' הא מלן דמסיק ד' זווי דרביתא צדמריה ויהי ליה גלימא צגוייבו ולמח האריך כל כך לימא הא מלן דיהיב גלימא לחזריה צרביתא אלא הכא מודה אצ"י, ומשי"כ המל"מ שכרי הלווק לא קנאו והמוכר לא מכר ר"ל שאין כאן מכר חוץ נתינת הרבית אלא נתינת הרבית, וכן אם החל החפץ שאם היה מתחלה קליטה צדמים ד' זווי ונתן לו החפץ צ' זווי ועכשיו החפץ צ' זווי לריך להחזיר ד' אבל כשלא היה קליטה ונתן החפץ לרבית לא נתינת צדמיו ומחזיר החפץ שחל, ונראה דאין דברי המל"מ אלא בחפץ אבל נתן לו מעות א"ל להחזיר אותן מעות דוקא שאין הנאחו בלוחות מעות יוחר מאחריני, ובשע"מ פ"ה מה"א בע"ז וכן בא"מ ס' כ"ח דחו דברי המל"מ ולמשי"כ דברי המל"מ מבוארין.

ג) ואם קדש האשה בחפץ שנטל ממנה צרבית לדעת המל"מ אינה מקודשת ויכולה לומר ידי שקלי וקא לדעת ריעוצ'א וכ"כ צ"ש ס' כ"ח ס"ק כ"ו, ואם אמרה הן י"ל דמקודשת אף לדעת פוסקים דלא מהני מחילה צרבית הכא הוי כמוכרת לו החפץ וכו' יטלם לה ומיכו לדעת פוסקים דקדשה בגזל דידה מקודשת וא"ל לשלם לה גזילתה יש לפי' ואפשר דהכא מקודשת ואם קדש אשה בחפץ של רבית שלקח מעלמא אפשר כיון דחייב להשיב אפי' דקנה אותה מ"מ אינו שלו לקדש צו אף האשה וי"ע.

כ' ה"ח ס' כ"ח לדעת ר"ח צחי' קדושין ו' צ' דמקדש אשה בברוחת זמן הוי ר"ק אינה מקודשת, ונראה דהכא מקודשת לכ"ע דברוחת זמן השיב ממון ומקדשין צו אע"ג שכו' באיסור, וכן אם לקח שדה בברוחת זמן קנה אלא שחייב להחזיר, ומיכו בלקח שדה כיון שחייב להחזיר גופה י"ל דלא חשיבא שלו כלל, אבל בקדושין דלא שייך חזרה מקודשת.

ד) אה"ע ס' כ"ח ס"י וי"א דאינה מקודשת, מש"כ צ"ש ס"ק כ"ז כ"ח חמור וכבר ביאר הגר"א שזה שיעת ר"ח והרמב"ם וזה גם דעת צעה"ע שהביא העור ואפי' במחילת מלוח פליגי וס"ל דלא עדיף הנאה של מחילת מלוח ממעות מלוח, וסוגיא בבלוה לה ברחלה ומקדשה, וצחי' צ"מ מ"ז צ' ד"ה יש, כתבו לפרש

והנה לדעת צ"ש צדריך ואמר התקדשי ואמרה תנס ע"ג סלע ורק לחיקה בשתיקה ושקלחה מחיקה ואזלא, לריכה גע מל"ן שחיקה לאחר מ"מ, ולמשי"כ י"א דמה לנו בזה שנחלית כסא מ"מ השתא דאמרה תנס ע"ג סלע ואינה חפלה יכולה לומר במחנה קבלתים, ולא חלקו הפוסקים בדין זה בין שדיך ללא שדיך.

ח) קדושין ח' צ' התקדשי לי צמנה נטלתו וזרקתו כ' אינה מקודשת, בתשובת ח"ל כ' דהיינו תכד"ד, וראיתי מלדדים לומר אפי' לאכד"ד, ותלילה לומר כן דכל שלא עשה חקף אלא מחזקה צשקט רוח כבר הוחלט שנתרחה, וכן משמע בגמ' י"ב צ' צשעת מתן מעות מקודשת ומוקי לה בשתיקה ואין צדא דיועיל זריקה אח"כ, ואע"ג דע"כ חלוק שחיקה מאמרה כן דבאמרה כן נא מהני זריקה אפי' תכד"ד ובשתיקה מהני, מ"מ לא מסתבר דיועיל זריקה אח"כ כיון דקרי לה מקודשת, ולא שייך כאן הוכיח סופו על החילוח שלא נאמר אלא צדא צדא סהוס מחלחלו וגלוי צסופו אבל דבר גלוי בתחלתו הוא מוכיח על עממו, ואין סוף מוכיח עליו, וככא נמי קבלה בשתיקה אחר דבריו שאמר שנותן לשם קדושין חשיב כמוכח דלשם קדושין ומ"מ השלכה חקף מגלה שאין כאן נטילה אבל כל שקבלה והפסיקה בשתיקה, הוי כמוכח שלשם קדושין, ואפי' אם לא היונה לקדושין הוי דברים שצלב, וכמו שזכר כ"ז הח"ל ס' קט"ו, ואפשר דוקא בהניכה אבל אמרה שקבלה שלא נשם קדושין אפי' אמרה תכ"ד הוי כחזרה שאין כאן אמתלה על נטילתה, אם לא צהשליכה שקבלה להשליך ולמחות צו על מחשבתו.

והא דאמר קדושין י"ב צ' מאי רחא כ', ונימא דלא רחא אלא שתקה תכ"ד ואח"כ השליכה ולפיכך צשעת מתן מעות אינה יכולה לומר שלא קבלה לשם קדושין, אבל לאחר מ"מ מהני זריקה, למשי"כ לשל דרבא איירי דוקא בקבלה וכלכה נה, ומי"ל לרבא להוכיח דשתיקה לאחר מ"מ לאו כלום, ו"ל כיון דצרייחא קחני רחא דהיינו שמענו שרחה שאמרה כן, לא רחא היינו לא אמרה כן ומשמע דכל שלא אמרה כן אינה מקודשת אפי' הלכה דהא לא חזרה כאן השלכה.

ומהא דפריך צסוגין מכלל דרישא כ' אמאי הא קאמרה, לא שמעיין דכו אמר לאשה התקדשי ואמרה לא, ונתן לה בשתיקה וקבלה בשתיקה אינה מקודשת וכמשי"כ הרא"ש צתנס ע"ג סלע.

ט) נראה דאמר לה כנסי סלע זה לפקדון וחזר ואמר לה התקדשי קדם מתן מעות ושתיקה וזרק לחוך חיקה ושקלתי מחיקה ואזלא, דהוי ס"ק לדין ולא הוי בשתיקה לאחר מ"מ צפקדון, דהכא עדיין לא קבלה לפקדון והוא זרק לשם קדושין ואם לא נתרחה הוי לה למשדי, ולפי שנראה קלח ש"מ דברי הרמ"ם צטור צכ"ג ומפני זה אין כאן ס"ק דהוי כפקדון, אבל נראה דאין זה כפקדון ודברי רמ"ה מלמא צאפי נפשי ולפי שהזכיר בעור דין קבלה בשתיקה הביא דברי רמ"ה צזריקש בשתיקה.

סימן מב

א) קדושין ו' צ' רבית מעליה הוא כ', ע"י ריעוצ'א ולכאורה משמע מדבריו י"ל דאם קדש צוז של רבית הוי קדושין אי מקדש במלוח מקודשת, אבל אי אפשר לומר כן דודאי אין ברבית חשיב חוב דרחמנא אפקרי ואין הלוה חייב בלוס ואין חוב דבר צעין שיקנה המלוח אלא אם הלוה חייב לו קונה שיעצוד חוב אבל אם החורה פטרחה ללוה אין כאן חוב, והמקדש במלוח לאחר צביעת ודאי אינה מקודשת, חדע שהרי עיקר ראיח ריעוצ'א מהא דיורשים אין חייבין להחזיר, וברי אין היורשים גוצין רבית מן הלוה ואי נימא שאין חילוק צין גבה ללא גבה והמלוח כבר קנה חוב ויכול לקדש צו אשה א"כ ממנו הוא גם להורישו לצניו לקדש צו אשה, וא"כ צדין הוא שיורשו גוצין אח ברבית שהרי אין חייבין להחזיר רבית אצ"י וי"כ דלא מקרי השצב כל שלא גבו אלא השתא הוא דקא שקיל רבית, וא"כ שפיר י"ל שאין כאן חוב כלל, לכן נראה